
‘Verplichte bankierseed onnodig en misschien zelfs schadelijk’

Barbara Nieuwenhuijsen

woensdag 30 april 2014, 01:54

update: woensdag 30 april 2014, 04:30

Jonge bankiers tijdens een brainstormsessie.

Peter Boer

Het vertrouwen in de financiële sector is gemiddeld tot laag. Het lijkt er echter op dat een verplichte bankierseed voor alle bankmedewerkers dat vertrouwen niet significant zal vergroten.

Sterker: een bankierseed waar laatdunkend over wordt gedaan door degene die hem moet afleggen, kan averechts werken. Daar komt bij dat een niet serieus genomen bankierseed een negatieve uitstraling kan hebben op bijvoorbeeld de ambtseed.

Een symbolische afsluiting

Dat zeggen Tom Loonen van de Vrije Universiteit en bankier bij Insinger de Beaufort, en Mark Rutgers van de Universiteit van Amsterdam. Zij onderzochten in samenwerking met het platform voor beleggingsprofessionals Fondsnieuws hoe adviseurs en consumenten aankijken tegen een bankierseed.

Een eed werkt pas als je genoeg vertrouwen hebt opgebouwd, zegt Loonen. ‘Een eed is een symbolische afsluiting, geen instrument om iets voor elkaar te krijgen. Er zal eerst echt stevig worden ingezet op opleidingen en op [een serieus](#)

tuchtrecht. Waarbij je je vervolgens kunt afvragen wat dan het extra effect van een eed nog is.’

Klantbelang centraal

‘Een eed is een middel om iets te regelen dat je niet wettelijk kunt vastleggen’, zegt Rutgers, die gespecialiseerd is in de ambtseed. ‘Het gaat om de goede moraal.’

Beleidsbepalers en toezichthouders van financiële instellingen moeten sinds begin vorig jaar een eed afleggen waarin onder meer staat dat zij hun functie integer en zorgvuldig zullen uitvoeren en dat ze hierbij het klantbelang centraal zullen stellen. Het kabinet wilde **de eed uitbreiden naar alle medewerkers** met klantcontact, maar de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) bepleit de eed nu verplicht te stellen voor *alle* bankmedewerkers. Dit laatste was nog niet bekend toen het onderzoek plaatsvond.

Internetconsultatie

Als het aan de NVB ligt, verbinden bankmedewerkers zich door de eed af te leggen, aan een door de banken opgestelde gedragscode. Voor wie zich niet aan de regels houdt, komt er tuchtrecht. De NVB houdt nu een internetconsultatie over de plannen.

Aan het onderzoek van Loonen en Rutgers deden 806 respondenten (329 adviseurs en 477 consumenten) mee. Dat gebeurde via een oproep op fondsnieuws.nl en fd.nl. Ze konden zelf aangeven of ze consument waren of adviseur, en kregen op basis daarvan een vragenlijst voorgelegd.

Het vertrouwen

Uit het onderzoek blijkt dat het vertrouwen van consumenten in de financiële sector niet bijzonder hoog is. Een vijfde geeft aan dat zijn vertrouwen in de financiële sector hoog tot zeer hoog is, de rest is neutraal of zegt dat zijn vertrouwen laag of zeer laag is.

Consumenten die aangeven vertrouwen te hebben in de financiële sector, zeggen dat dit vertrouwen nog zal toenemen als bankiers straks een eed gaan afleggen. Consumenten die geen of weinig vertrouwen hebben in de bankensector geven echter aan dat een eed het waarschijnlijk ‘alleen maar erger zal maken’. Adviseurs zijn pessimistischer over de eed en het effect ervan dan consumenten.

Niet onder de indruk

Een schrale troost voor adviseurs is dat het vertrouwen van consumenten in de sector, hoewel laag, hoger is dan zij denken. Ook geven consumenten aan dat zij weliswaar weinig vertrouwen hebben in de banken in het algemeen, maar dat het met het vertrouwen in de eigen adviseur wel goed zit. Ook over de deskundigheid en de integriteit van de adviseur zijn de consumenten redelijk positief, in ieder geval positiever dan over de sector als geheel.

Over de gehele linie zijn de ondervraagden niet erg onder de indruk van de bankierseed. Deze wordt geassocieerd met ‘een politiek middel om het

vertrouwen in de financiële sector op te krikken’, ‘een morele verplichting’, maar ook ‘een betekenisloos gebaar’.

Plechtigheid een groot goed

Eerdere studies wijzen uit dat als een eed intrinsieke trots bevestigt, hij zinnig is; een zekere vrijwilligheid is daarbij echter belangrijk. Een verplichte eed is in dit kader dus wel een probleem.

Loonen: ‘We weten uit psychologisch onderzoek dat als mensen publiekelijk iets beloven, ze geneigd zijn zich hieraan te houden.’ Van oudsher is de plechtigheid van een eedaflegging een groot goed. Maar de respondenten in dit onderzoek geven opmerkelijk genoeg aan dat ze hier niet zoveel aan hechten. Veel belangrijker dan een eed vinden ze een goede gedragscode en individuele sancties.

Op zijn retour

Rutgers: ‘Dat is logisch. Een eed heeft zijn oorsprong in de middeleeuwen. Je ziet in de historie dat de eed verdwijnt als rechtsstelsels zich ontwikkelen. Hij is bijna overal op zijn retour. In Nederland kennen we nog wel de ambtseed, de eed voor politici en die voor rechters. En dan is er nu ineens de bankierseed om het vertrouwen in de financiële sector te herstellen? Er wordt vergeten dat een eed in een bredere context moet worden gezien en vaak ook een lange traditie heeft.’

Deel dit artikel met uw netwerk

Geregistreerde gebruikers van FD.nl kunnen hun connecties op Twitter, LinkedIn of Facebook iedere dag één artikel gratis mee laten lezen.

Nog niet geregistreerd? [Meld u dan hier aan.](#)